

การเชื่อมประพจน์ด้วยตัวเชื่อม “ก็ต่อเมื่อ”

ถ้า p และ q เป็นประพจน์ใด ๆ แล้ว การเชื่อมประพจน์ p และประพจน์ q ด้วยตัวเชื่อม “ก็ต่อเมื่อ” (if and only if) เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $p \leftrightarrow q$

ตัวอย่างการเชื่อมประพจน์ด้วยตัวเชื่อม “ก็ต่อเมื่อ”

p	q	$p \leftrightarrow q$
ดาวเรียนจบ	ดาวสอบผ่านทุกวิชา	ดาวเรียนจบก็ต่อเมื่อ ดาวสอบผ่านทุกวิชา
รูปสามเหลี่ยม ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว	รูปสามเหลี่ยม ABC มีด้านยาวเท่ากันสองด้าน	รูปสามเหลี่ยม ABC เป็น รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วก็ต่อเมื่อ รูปสามเหลี่ยม ABC มีด้านยาวเท่ากันสองด้าน
$2 + 3 = 3 + 2$	$4(2 + 3) = 4(3 + 2)$	$2 + 3 = 3 + 2$ ก็ต่อเมื่อ $4(2 + 3) = 4(3 + 2)$

ตรรกศาสตร์เบื้องต้น

สอนโดย ครูธรรมภรณ์

ในการเชื่อมประพจน์ด้วย “ก็ต่อเมื่อ” มีข้อตกลงว่า ประพจน์ใหม่จะเป็นจริงในกรณีที่ประพจน์ที่นำมาเชื่อมกันนั้นเป็นจริงทั้งคู่หรือเป็นเท็จทั้งคู่เท่านั้น กรณีอื่น ๆ เป็นเท็จเสมอ เขียนตารางค่าความจริงของ $p \leftrightarrow q$ ได้ดังนี้

p	q	$p \leftrightarrow q$
T	T	T
T	F	F
F	T	F
F	F	T

ตรรกศาสตร์เบื้องต้น

สอนโดย ครูธรรมภรณ์

การเกิดขึ้นได้ของสถานการณ์นี้จะเทียบได้กับค่าความจริงของ $p \leftrightarrow q$ ซึ่งในกรณีที่สถานการณ์นี้เกิดขึ้นได้จริง จะได้ว่า $p \leftrightarrow q$ เป็นจริง ส่วนในกรณีที่สถานการณ์นี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ จะได้ว่า $p \leftrightarrow q$ เป็นเท็จ

จะได้ตารางค่าความจริง ดังนี้

ปยุ่นุ่นได้เกรด 4 วิชาคณิตศาสตร์ (p)	ปยุ่นุ่นได้คะแนนตั้งแต่ 80% ของคะแนนทั้งหมด (q)	การเกิดขึ้นได้ของสถานการณ์นี้ ($p \leftrightarrow q$)
T	T	T
T	F	F
F	T	F
F	F	T

ตัวอย่างที่ 1

จงหาค่าความจริงของประพจน์ “ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร”

วิธีทำ ให้ p แทน ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 q แทน ประเทศไทยตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร

ประพจน์ที่กำหนดให้อยู่ในรูป $p \wedge q$

เนื่องจาก p เป็นจริง และ q เป็นจริง จะได้ $p \wedge q$ เป็นจริง

ดังนั้น ประพจน์ “ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร” มีค่าความจริงเป็นจริง

ตัวอย่างที่ 2

กำหนดให้ p, q และ r เป็นประพจน์ที่มีค่าความจริงเป็นเท็จ จริง และจริง ตามลำดับ
จงหาค่าความจริงของประพจน์ $(p \vee q) \wedge r$

วิธีทำ เนื่องจาก p เป็นเท็จ และ q เป็นจริง จะได้ $p \vee q$ เป็นจริง
จาก $p \vee q$ เป็นจริง และ r เป็นจริง
จะได้ $(p \vee q) \wedge r$ เป็นจริง

ตัวอย่างที่ 3

จงหาค่าความจริงของประพจน์ $(s \wedge \sim p) \leftrightarrow (q \rightarrow \sim r)$ เมื่อ p, q, r และ s เป็นประพจน์
ที่มีค่าความจริงเป็นเท็จ จริง จริง และจริง ตามลำดับ

วิธีทำ เนื่องจาก s เป็นจริง และ $\sim p$ เป็นจริง จะได้ $s \wedge \sim p$ เป็นจริง
เนื่องจาก q เป็นจริง และ $\sim r$ เป็นเท็จ จะได้ $q \rightarrow \sim r$ เป็นเท็จ
ดังนั้น $(s \wedge \sim p) \leftrightarrow (q \rightarrow \sim r)$ มีค่าความจริงเป็นเท็จ ■